

УДК 355.525

В. В. Єманов

В. І. Тробюк

С. В. Бєлай

ОБґРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Актуалізовано питання поповнення офіцерськими кадрами штатних підрозділів Національної гвардії України. Доведено доречність запровадження у Національній академії Національної гвардії України системи курсів підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на базі спеціалізованої професійної підготовки офіцерів, яка буде змістовно наповнена тотожними рівнями стандартів військової освіти країн-членів НАТО. Розкрито зміст і перспективи започаткування курсів неформальної освіти. Запропоновано створити нові структурні підрозділи у Національній академії Національної гвардії України, що відповідатимуть високим стандартам у сфері забезпечення якості вищої освіти, вимогам європейської та євроатлантичної інтеграції освіти сектора безпеки і оборони України, якими є Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації, а також Центр імітаційного моделювання.

Ключові слова: освітня діяльність, освітній процес, Національна гвардія України, вищий військовий навчальний заклад, вища освіта, військова освіта, шляхи розвитку.

Постановка проблеми. Нинішній етап розвитку українського суспільства дедалі частіше демонструє виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці. Злиття світових цивілізацій та інші глобалізаційні процеси постійно супроводжуються збройними сутичками, і доказами цьому є чимало останніх збройних конфліктів і терористичних актів. На жаль, Україна не є винятком у цьому гострому проблемному питанні. В умовах збройного протистояння на території України постійно виникають кризові ситуації.

Збройна агресія проти України у 2014 р., включаючи незаконну окупацію Криму і Донбасу, а особливо широкомасштабне вторгнення у 2022 р. російських військ стали поштовхом для масштабних і структурних реформ у сфері безпеки і оборони України. Головним напрямом цієї стратегії є поступове реформування сил сектору безпеки і оборони України відповідно до вимог стандартів ЄС і НАТО. Тому сьогодні Національна гвардія України (НГУ) проходить шлях розбудови за зразком сил безпеки і оборони провідних країн

світу. Ключовим етапом у процесі модернізації й оновлення НГУ є формування сучасної системи військової освіти на базі Національної академії Національної гвардії України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці вивчення питань розвитку освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах приділено увагу у значній кількості праць наукової спільноти. Зокрема, В. Рахманов і С. Ясенко вивчали проблемні питання вдосконалення освітньої діяльності для кадрового менеджменту в Збройних Силах України [1]. Проблеми дослідження військової освіти та індивідуальної підготовки у країнах НАТО розглянуто у наукових доробках О. Мітягіна [2]. Реформування системи військової освіти актуалізовано у дослідженнях Д. Вітра, В. Оліферука [3]. Напрями розвитку інноваційної військової освіти висвітлили І. Руснак, В. Мірненко, М. Кас'яненко, В. Оліферук, Д. Вітер [4]. Вивченням досвіду політики військової освіти США для України займалася Н. Вавілова [5] та ін.

Отже, учені розглянули достатній обсяг проблематичних напрямів розвитку військової

освіти у сфері управління Міністерства оборони України. Однак питання обґрунтування шляхів розвитку освітньої діяльності у сфері неформальної освіти в НГУ майже не вивчалися, що й обумовило актуальність цього наукового дослідження.

Мета статті полягає у пошуку сучасних підходів до інноваційного розвитку неформальної освіти у Національній академії Національної гвардії України на підґрунті дослідження стану реформування військової освіти в Україні за досвідом країн-членів НАТО.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні в НГУ гостро постає питання поповнення офіцерськими кадрами штатних підрозділів. Нові виклики закономірно спонукають до їх раціонального вирішення шляхом розвитку військової освіти у формі неформальної освіти, яка відповідно до Закону України «Про освіту» здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій [6].

У процесі проведених попередніх досліджень проаналізовано сучасний стан функціонування систем підготовки та мотивації офіцерського складу НГУ [7], а також обґрунтовано теоретичні основи вдосконалення професійного розвитку офіцерського складу НГУ [8]. Зважаючи на результати наведених наукових доробок, а також урахувавши завдання з інтеграції в систему НАТО [9, 10, 11], слід зазначити, що необхідна така концептуальна модель у поєднанні формальної та неформальної освіти, яка відповідатиме вимогам і викликам щодо сучасної системи професійної підготовки офіцерів і надасть їй значно вищі стандарти.

Національна академія НГУ надає вищу освіту на чотирьох рівнях: перший – бакалаврський рівень, другий – магістерський, третій – освітньо-науковий та четвертий – науковий. Неформальна професійна військова освіта започаткована на двох рівнях: тактичному та оперативному.

Спонування до якісної інтеграції зумовлює необхідність формування проміжних підготовчих етапів, що являють собою набуття офіцером нових та (або) вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності. Для вирішення цієї проблеми доречно у Національній академії НГУ

запровадити систему курсів підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів на базі спеціалізованої професійної підготовки офіцерів, яка буде змістовно наповнена тотожними рівнями стандартів військової освіти країн-членів НАТО.

Окремо зазначимо, що рівень підготовки L1 буде закладено у підготовку кадрового офіцера, який отримує ступінь вищої освіти «бакалавр». Проте, зважаючи на проблему поповнення офіцерськими кадрами штатних підрозділів, планується надати можливість військовослужбовцям (цивільній молоді) з вищою освітою не нижче ступеня бакалавра стати до лав НГУ й отримати військове звання лейтенанта. Виконавши низку вимог критеріїв для оцінювання фізичного і психічного здоров'я, склавши заліки та маючи стаж строкової чи контрактної служби в НГУ не менше ніж 6 місяців, кандидат проходить курс перепідготовки L1, що реалізує процедуру управління військами TLP (Troop Leading Process). Для більш прозорого та якісного функціонування системи запропоновано встановити градацію з розрізненням підготовки рівня L1. Передбачаються рівні управління військами: А – відділення, В – взвод, С – рота. Також розглядаємо як один курс L1 (А, В, С) на дев'ять місяців, так і курс L1 (А, В) на шість місяців, так і окремі курси L1 (А), L1 (В) та L1 (С) на три місяці кожний. Після закінчення курсів кандидати складають іспити, і їм присвоюється військове звання лейтенанта (молодшого лейтенанта).

На курсі підвищення кваліфікації L1 закладаються основи психологічних компонентів діяльності керівника, формується філософська концепція лідера, керівника та наставника. Надаються знання з бойової підготовки і всебічного забезпечення. Проводиться роз'яснення діяльності НГУ з виконання завдань за призначенням як військового формування з правоохоронними функціями у мирний час – у складі сил безпеки, а у воєнний час – у складі сил оборони, а також висвітлюються перспективи розвитку цих напрямів у системі національної безпеки.

На курсі L1 пропонується надавати такий обсяг і ту інформацію, яка актуальна у конкретний момент, потрібна для діяльності за фахом і є формально необхідною для проходження наступного рівня підготовки. Після випуску кадрові офіцери та ті, хто пройшов курси підготовки, продовжують

службу у військах. Рівень підготовки L1 дає змогу займати посади до капітана включно.

Через установлений час кожен офіцер має право на складання іспиту для проходження фахового курсу підвищення кваліфікації L2 з метою опанування посад на рівні батальйону. Термін проходження – 3-6 місяців, він ґрунтується на набутому теоретичному і практичному досвіді. Посаду за тим, хто навчається, зберігають, він вважається як відряджений на навчання, його посадові обов'язки виконує заступник чи особа, призначена командиром.

Курс підвищення кваліфікації L2, що реалізує MDMP (Military Decision Making Process), – процес прийняття військових рішень, призначений для підготовки посадових осіб: військовослужбовців, кандидатів для просування по службі на посади у військових частинах (підрозділах) НГУ за штатно-посадовою категорією не нижче майора, що мають ступінь вищої освіти бакалавра і вище. Він здійснюється з метою вивчення теоретичних основ діяльності лідерів тактичного рівня, теорії і практики воєнного мистецтва, виконання службово-бойових завдань військовими частинами та підрозділами НГУ, їх підтримання та забезпечення, а також вивчення порядку роботи посадових осіб органів військового управління під час планування, підготовки, ведення та оцінювання результатів виконання завдань за призначенням військовими формуваннями тактичного рівня.

Отже, курс L2 – це дієвий інструмент удосконалення лідерських якостей офіцера, його планувальних та управлінських можливостей підлеглими силами і засобами, а також розвиток фахівця-організатора бойової підготовки та повсякденної службово-бойової діяльності з підтримання, забезпечення функціонування підрозділу. Обов'язковим є надання основних правових норм вітчизняного і міжнародного гуманітарного права. Курс забезпечує розвиток комунікативної компетентності та психологічної стійкості. На курсах підвищення кваліфікації важливе втілення (дотримання) принципу (методу) послідовності, коли той, хто навчається, сприймає всю теоретичну і практичну інформацію з огляду на власний досвід. Це дає йому змогу оцінити себе як підлеглого і спроєктувати на себе образ майбутнього керівника, враховуючи вплив внутрішніх і зовнішніх, позитивних і негативних чинників.

Після призначення й успішного виконання обов'язків по посаді військовослужбовцю через установлений термін надається право підвищити свою кваліфікацію до рівня L3, що реалізує ОРР (Operation Planning Process) – процес планування операцій. Цей курс тривалістю 6-9 місяців призначений для поглибленого вивчення сил оборони і сил безпеки, їх взаємодії в регіональних кризових ситуаціях. Виробляється стратегія планування операцій на своєму рівні із застосуванням сучасних інноваційних військових технологій. Вивчається функціонування системи безпекового середовища країни, внутрішні та зовнішні загрози для неї.

Курси підвищення кваліфікації L2-L3 мають на меті поступове надання інформації з урахуванням специфіки служби, набутого досвіду і постійного плину інновацій. Проходження курсів повинно бути обов'язковим для отримання другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Здобуття ступеня вищої освіти магістра через установлений термін після закінчення курсів L3 надає право займати посади: командирів і заступників командирів бригад, офіцерів територіальних управлінь оперативно-територіальних об'єднань НГУ, офіцерів відділів та служб Головного управління НГУ, науково-педагогічних працівників Національної академії НГУ.

Курс підготовки L4 JOPP (Joint Operation Planning Process) – це такий процес планування спільних операцій, призначений для підготовки військовослужбовців, що зараховані до резерву кандидатів для просування по службі на посади стратегічного рівня і мають освітній ступінь «магістр» і вище, який здійснюється для засвоєння теоретичних основ професійної підготовки стратегічного рівня, підготовки і застосування сил оборони для відсічі збройної агресії, управління конфліктами на міжнародному рівні.

Обов'язковою умовою освоєння рівнів підготовки L-курсів є сумісництво з базовою підготовкою за новітніми стандартами НАТО для спільного ведення бойових дій силами оборони під час оборони держави.

На сьогодні у Національній академії НГУ відпрацьовані програми підготовки 28 категорій різних груп і напрямів підвищення кваліфікації офіцерів НГУ на тактичному та оперативному рівнях. Крім того, науково-педагогічним колективом Академії

у 2022 р. на основі багаторічного досвіду підготовки офіцерів, а також реалізації курсу TLP в освітньому процесі Національної академії НГУ у 2021 р. (про що засвідчує Сертифікат «Об'єднана оперативно-тактична група – Україна», в якому зазначено, що офіцери – здобувачі курсу «Порядок управління військами» досягли необхідних результатів та продемонстрували здатність впроваджувати програму самостійно і що програма Національної академії Національної гвардії України відповідає стандартам підготовки) розроблено спеціальну програму підготовки військових капеланів згідно з нормами Закону України «Про службу військового капеланства» (а саме ст. 8 «Підготовка військових капеланів») [12] та наказом командувача НГУ від 30.11.2022 р. № 427 [13], відповідно до яких військові капелани Національної гвардії України повинні пройти навчання за спеціальною програмою підготовки військових капеланів у навчальному закладі НГУ.

Для якісного впровадження зазначених нововведень пропонується у складі Національної академії НГУ створити Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації, базовим підрозділом підготовки якого є кафедра професійної підготовки. Основним завданням цього Центру вважається реалізація підготовки здобувачів за курсами L1 та L2 у найближчій перспективі (у поточному та наступному роках), а також L3 – у подальшій перспективі (через кілька років). Курс підготовки L4 має довгострокову перспективу впровадження, а тому подальша його реалізація закладається до плану стратегічного розвитку Національної академії НГУ.

Для систематизації та підвищення якості професійної освіти до складу Центру є доречним включення повноцінного відділення інструкторів, яке буде створене за рахунок скорочення посад інструкторів на кафедрах Академії і включатиме фахівців усіх напрямів навчання. Основними перевагами цієї пропозиції є такі обґрунтування:

– залучення інструкторів до викладання здобувачам вищої освіти (курсантам) неможливе без участі науково-педагогічних працівників – це вимога, що встановлюється правилами вищої освіти, на відміну від L-курсів, що належать до неформальної освіти, на яких інструктори можуть самостійно проводити заняття незалежно від розподілу навчального

навантаження науково-педагогічних працівників;

– у складі Центру інструктори можуть мати кілька напрямів викладання без урахування профілю кафедри, що збільшить універсальність залучення інструкторів та зменшить кількість посадових штатних одиниць;

– оптимізація залучення інструкторів під єдиним керівництвом в одному підрозділі як під час викладання на L-курсах, так і за заявками від кафедр для викладання здобувачам вищої освіти (курсантам);

– єдиний контроль за залученням інструкторів в Академії для забезпечення рівномірного їх навантаження як під час викладання на L-курсах, так і за заявками від кафедр для викладання здобувачам вищої освіти (курсантам).

Крім того до складу Центру доречно включити відділ мовної підготовки. На сучасному етапі впровадження іноземної мови у професійну діяльність НГУ обумовлює необхідність існування єдиного навчально-методичного органу з організації мовної підготовки і мовного тестування та визначення рівня володіння іноземною мовою відповідно до стандарту НАТО STANAG 6001 у Національній гвардії України, який би здійснював методичну підтримку викладання іноземних мов, проводив координацію та імплементацію навчальних планів із вивчення іноземної мови в системі бойової підготовки НГУ. Включення до складу Центру відділу мовної підготовки забезпечить упровадження програм безперервного професійного розвитку, а також надасть можливість відділу тестування здійснювати координацію тестування та сертифікації всього складу НГУ.

Здобувачам вищої освіти Академії в обов'язковому порядку відповідно до навчальних планів підготовки викладають навчальну дисципліну «Автомобільна підготовка», що зараховується як теоретичний курс навчання для отримання Свідоцтва про закінчення теоретичної підготовки з метою подальшого складання тестування в територіальному сервісному центрі МВС України. Відповідно до змін нормативно-правової бази України, крім Свідоцтва про закінчення теоретичної підготовки, для складання тестування в територіальному сервісному центрі МВС України треба ще мати Свідоцтво про закінчення практичної підготовки. Таким чином, необхідним є

збільшення часу в освітній програмі на вивчення курсу практичної підготовки водіїв, що можливо лише за рахунок зменшення часу на викладання інших навчальних компонентів.

З огляду на те, що сучасні тенденції у сфері вищої освіти України та освіти сектору безпеки і оборони України в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України вказують на доречність виключення освітнього компонента «Автомобільна підготовка» зі складу освітніх програм здобувачів вищої освіти (оскільки надання посвідчень водія не є компетенцією закладів вищої освіти), а також зважаючи на той факт, що частина здобувачів, які навчаються в Академії, вже отримали посвідчення водія, пропонуємо цей вид підготовки проводити шляхом викладання навчальних дисциплін поза навчальними планами освітніх програм у формі факультативної підготовки за вибором здобувача.

Цей напрям підготовки доцільно організовувати цикловою комісією з підготовки водіїв або кафедрою професійної підготовки, яку слід створити у складі Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації із залученням науково-педагогічних працівників та інструкторів кафедри автобронетанкової техніки Академії. За таким підходом під час вивчення освітньої та практичної складових буде можливість здобувачам надавати більше часу на практичне вивчення і водіння не тільки автомобілів, а й броньованих колісних машин. У перспективі розвитку Національної академії НГУ підготовку водіїв доречно буде здійснювати на базі окремого підрозділу (центру, відділу тощо), який відповідатиме визначеним вимогам [14].

Отже, можливо сформувати такі прогнозовані результати зміни системи військової освіти:

- контроль і коригування процесу підготовки на тактичному та оперативному рівнях з урахуванням досвіду виконання бойових (спеціальних) завдань Національною гвардією України під час відсічі збройної агресії;

- здійснення оптимального поєднання для НГУ формальної та неформальної систем освіти;

- досягнення показників, значно вищих у порівнянні з попередніми показниками професійної підготовки офіцерського складу;

- надання можливості постійно вдосконалювати свої навички, впливати на процес навчання;

- створення умов для об'єднання у глобальній мережі підготовки НАТО, що надасть доступ до актуальної інформації в режимі постійного оновлення;

- досягнення необхідного балансу своєчасності підготовки та оптимальності часу на неї (не виправдано тривале навчання спричиняє перевитрати ресурсів, коротке – призведе до некомпетентності фахівця);

- забезпечення відповідності запитам сьогодення, можливості адаптуватися у заданих умовах функціонування для побудови самобутньої системи, що враховує досвід бойових дій та підготовку провідних держав світу.

Результати проведеного аналізу підготовки військових фахівців у країнах-членах НАТО та Україні дають змогу стверджувати, що одним із ефективних шляхів є запровадження і використання у діяльності сил безпеки і оборони, підготовці особового складу та науковій діяльності у військовій сфері технологій імітаційного моделювання.

У Збройних Силах України створено центри імітаційного моделювання на базі Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Національної академії Сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного, Військової академії в місті Одеса, які здійснюють підтримуючу функцію з підготовки військових фахівців і проведення наукових досліджень. Досвід застосування технологій імітаційного моделювання у підготовці військових фахівців переконує, що їх використання сприяє формуванню й розвитку всіх необхідних якостей сучасного військового фахівця.

Крім того, Стратегією воєнної безпеки України «Воєнна безпека – всеохоплююча оборона» визначені пріоритети досягнення цілей державної політики у військовій сфері безпеки і оборони та військового будівництва, які будуть реалізовані шляхом виконання таких основних завдань у галузі інформатизації:

- упровадження сучасних інформаційних технологій, автоматизація управлінських процесів діяльності в силах безпеки і оборони України;

– розвиток систем військової освіти та підготовки особового складу для сил безпеки і оборони з використанням досвіду бойових дій, методики підготовки, принципів та стандартів НАТО;

– упровадження в роботі та навчання сервісу підтримки логістичних операцій LOGFAS (Logistic Functional Area Services) – інтегрований набір програмних систем, що розроблений для підтримки логістичного забезпечення НАТО;

– розвиток системи воєнної науки, спрямованої на вирішення теоретичних і практичних завдань забезпечення в силах безпеки і оборони України.

З метою підвищення якості підготовки офіцерів та якості наукових досліджень, які проводяться, пропонуємо створити в структурі Національної академії НГУ Центр імітаційного моделювання.

Центр імітаційного моделювання призначений для підтримання всіх заходів навчання, підготовки та наукової діяльності, які проводяться в Національній академії НГУ з використанням сучасних систем імітаційного моделювання.

Пропонується Центр імітаційного моделювання створити на базі інформаційно-обчислювального центру Національної академії НГУ у складі двох науково-дослідних відділів та відділу технічного забезпечення, а саме:

- науково-дослідного відділу розроблення моделей і операцій, бойових та спеціальних дій;
- науково-дослідного відділу перспектив розвитку і проблем супроводження моделей операцій, бойових та спеціальних дій;
- відділу технічного обслуговування обчислювальної техніки.

На Центр імітаційного моделювання планується покласти такі основні завдання:

- участь у підготовці і проведенні заходів освітнього процесу;
- участь у підготовці і проведенні практичних тренувань (навчань) з усіма категоріями здобувачів вищої освіти, а також з органами військового управління НГУ тактичного та оперативного рівнів;
- проведення імітаційного моделювання ведення операцій, бойових та спеціальних дій в інтересах НГУ, аналіз результатів його моделювання та формування обґрунтованих висновків (пропозицій);
- участь у підготовці і проведенні заходів

міжнародного військового співробітництва (спільні навчання військ, командно-штабні навчання тощо);

– методичне забезпечення застосування сучасних технологій імітаційного моделювання в системі підготовки здобувачів вищої освіти;

– координація і методична підтримка заходів з упровадження систем імітаційного моделювання у діяльність органів військового управління НГУ тактичного та оперативного рівнів;

– розроблення нового й удосконалення існуючого програмного забезпечення систем імітаційного моделювання;

– забезпечення технічної підтримки, супроводу, функціонування й оновлення програмного забезпечення систем імітаційного моделювання;

– дослідження перспектив розвитку і проблем супроводження імітаційних моделей операцій, бойових та спеціальних дій;

– виконання наукових і науково-дослідних робіт з проблематики застосування та впровадження технологій імітаційного моделювання у діяльність військ;

– технічна підтримка засобів імітаційного моделювання.

Висновки

На основі викладеного у статті можливо зазначити таке.

1. Національна гвардія України проходить шлях розбудови за зразком сил безпеки і оборони провідних країн світу. На сьогодні гостро постають питання поповнення офіцерськими кадрами штатних підрозділів Національної гвардії України. Нові виклики закономірно спонукають до раціонального їх вирішення. Ключовим етапом у процесі модернізації й оновлення Національної гвардії України є формування сучасної системи військової освіти на базі Національної академії Національної гвардії України.

2. Обґрунтовані зміни системи військової освіти дадуть змогу контролювати і коригувати процес підготовки на тактичному та оперативному рівнях з урахуванням досвіду виконання бойових (спеціальних) завдань Національною гвардією України під час відсічі збройної агресії. Крім того, здійснення оптимального поєднання формальної та неформальної систем освіти забезпечить необхідний баланс своєчасності підготовки й

оптимальності часу на неї, сприятиме об'єднанню у глобальній мережі підготовки НАТО та досягненню показників, значно вищих у порівнянні з попередніми показниками професійної підготовки офіцерського складу.

3. Пропонується започаткувати нові структурні підрозділи у Національній академії Національної гвардії України, що відповідатимуть високим стандартам у сфері забезпечення якості вищої освіти, а також вимогам європейської та євроатлантичної інтеграції освіти сектора безпеки і оборони України. Таким є Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації, до складу якого ввійде кафедра професійної підготовки, відділ мовної підготовки, відділення інструкторів, а також управління курсу здобувачів. Крім того, доречним є створення Центру імітаційного моделювання у складі двох науково-дослідних відділів та відділу технічного забезпечення, який призначений для підтримання всіх заходів навчання, підготовки та наукової діяльності з використанням сучасних систем імітаційного моделювання.

Подальші наукові розробки будуть спрямовані на дослідження інноваційних підходів до розвитку системи військової освіти у вищих військових навчальних закладах України.

Перелік джерел посилання

1. Рахманов В., Ясенко С. Удосконалення освітньої діяльності для кадрового менеджменту в Збройних Силах України. *Військова освіта*. 2021. № 2 (44). С. 194–204.

2. Мітягін О. Освіта та індивідуальна підготовка у країнах НАТО. *Військова освіта*. 2021. № 2 (44). С. 131–143.

3. Вітер Д., Оліферук В. Концепція розвитку системи військової освіти України. *Військова освіта*. 2021. № 2 (44). С. 29–42.

4. Інноваційна військова освіта: стан та перспективи розвитку / І. Руснак та ін. *Військова освіта*. 2021. № 2 (44). С. 9–20.

5. Вавілова Н. Політика військової освіти: досвід США для України. *Військова освіта*. 2021. № 1 (43). С. 18–23.

6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <http://surl.li/fndqpn> (дата звернення: 03.01.2023).

7. Головня А. Ф., Бєлай С. В. Теоретичні основи вдосконалення професійного розвитку офіцерського складу Національної гвардії України. *Честь і закон*. 2021. № 2 (77). С. 35–41.

8. Головня А. Ф., Бєлай С. В. Аналіз сучасного стану функціонування систем підготовки та мотивації офіцерського складу Національної гвардії України. *Честь і закон*. 2022. № 4 (83). С. 27–33.

9. Концепція трансформації системи військової освіти : Постанова Кабміну України від 15.12.1997 р. № 1410 (у ред. Постанови Кабміну України від 30.12.2022 р. № 1490). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.01.2023).

10. Про Стратегію воєнної безпеки України : рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25.03.2021 р., затв. Указом Президента України від 25.03.2021 р. № 121/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text> (дата звернення: 03.01.2023).

11. Стратегічна концепція НАТО – 2022, ухвалена главами держав і урядів на Мадридському саміті НАТО 29.06.2022 р. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept-ukr.pdf (дата звернення: 05.01.2023).

12. Про службу військового капеланства : Закон України від 30.11.2021 р. № 1915-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1915-20#Text> (дата звернення: 05.01.2023).

13. Про організацію підготовки військовослужбовців, які прийняті для проходження військової служби в Національній гвардії України на посадах військових капеланів та не мають військової освіти : наказ командувача НГУ від 30.11.2022 р. № 427.

14. Про затвердження Вимог до закладів, що проводять підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів, та Кваліфікаційних вимог до спеціалістів, які здійснюють таку підготовку : наказ МВС України, МОН України, Мінінфраструктури України, Мінсоцполітики України від 05.04.2016 р. № 255/369/132/344. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0672-16#Text> (дата звернення: 05.01.2023).

Стаття надійшла до редакції 27.01.2023 р.

UDC 355.525

V. Yemanov, V. Trobyuk, S. Bielai

JUSTIFICATION OF THE WAYS OF DEVELOPMENT OF THE EDUCATIONAL ACTIVITIES OF THE NATIONAL ACADEMY OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE IN THE SPHERE OF INFORMAL EDUCATION

It has been proven that the National Guard of Ukraine is on the path of development following the example of the security and defense forces of the leading countries of the world. It has been determined that the issue of replenishment of full-time units of the National Guard of Ukraine with officers is currently a pressing issue. New challenges naturally lead to a rational solution. It was noted that a key stage in the process of modernization and renewal of the National Guard of Ukraine is the formation of a modern system of military education on the basis of the National Academy of the National Guard of Ukraine.

The purpose of the article is to find modern approaches to the innovative development of non-formal education at the National Academy of the National Guard of Ukraine based on a study of the state of military education reform in Ukraine based on the experience of NATO member countries.

It has been proven that well-founded changes in the military education system will allow to control and adjust the training process at the tactical and operational levels, taking into account the experience of performing combat (special) tasks by the National Guard of Ukraine during the repulsion of armed aggression. In addition, the implementation of an optimal combination of formal and informal education systems will ensure the necessary balance of timeliness of training and optimality of time for it, will contribute to the unification in the global network of NATO training and the achievement of significantly higher indicators of professional training of officers compared to the past.

It is proposed to start new structural divisions in the National Academy of the National Guard of Ukraine, which will meet high standards in the field of quality assurance of higher education, as well as the requirements of European and Euro-Atlantic integration of education of the security and defense sector of Ukraine. Such is the Center for retraining and professional development, which will include the department of professional training, the department of language training, the division (subdivision) of instructors, the cyclical commission for training drivers, as well as the management of the course of acquirers. In addition, it is appropriate to create a simulation modeling center consisting of two scientific research departments and a technical support department, which is designed to support all training, training and scientific activities using modern simulation modeling systems.

The directions of further scientific research will be aimed at researching innovative approaches to the development of the military education system in higher military educational institutions of Ukraine.

Keywords: *educational activity, educational process, National Guard of Ukraine, higher military educational institution, higher education, military education, ways of development.*

Єманов Владислав Вікторович – кандидат військових наук, старший науковий співробітник, перший заступник начальника Національної академії Національної гвардії України з навчальної та методичної роботи

<https://orcid.org/0000-0001-5055-8852>

Тробюк Володимир Іванович – кандидат військових наук, доцент, начальник навчально-методичного центру Національної академії Національної гвардії України

<https://orcid.org/0000-0002-3248-2935>

Бєлай Сергій Вікторович – доктор наук з державного управління, професор, заступник начальника навчально-методичного центру – начальник відділу методичного забезпечення навчального процесу Національної академії Національної гвардії України

<https://orcid.org/0000-0002-0841-9522>